

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH

2017

Vol:4 / Issue:15

pp.1910-1916

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 23/11/2017

The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 25/12/2017

The Published Date (Yayınlanma Tarihi 26.12.2017)

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE DUYARLILIKLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA¹ A RESEARCH ON ENVIRONMENTAL SENSITIVITY OF UNIVERSITY STUDENTS

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin KOÇARSLAN

Selçuk Üniversitesi, kocarslan1@gmail.com, Konya/Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Erhan KILINÇ

Selçuk Üniversitesi, erhankilinc@selcuk.edu.tr, Konya/Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Alper GEDİK

Selçuk Üniversitesi, alpergedik@selcuk.edu.tr, Konya/Türkiye

Prof. Dr. H. Mustafa PAKSOY

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, hmpaksoy@gmail.com, Kilis/Türkiye

ÖZ

Teknoloji, iletişim ve ulaşım sektörlerinde yaşanan olumlu ve hızlı gelişmeler, mesafeler azalmasına ve küreselleşme olgusunun ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu gelişmelerle birlikte sanayileşme düzeyi ve şehirleşmenin artmasıyla çevre kirliliğinin giderek daha önemli bir problem haline gelmiştir. İlk başlarda önemsenmeyen çevre sorunların giderek tehlikeli boyutlara ulaşmasıyla bu alanda daha fazla araştırmalar yapılır olmuştur. Bu araştırma, hem konu literatüre hemde tüm ilgili tüm paydaşlara katkı sağlanmayı amaçlamaktadır. Araştırma, Kilis 7 Aralık Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerinin çevreye karşı olan duyarlılıklarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Yapılan araştırmada öğrencilerin bazı kişisel özelliklerinin (cinsiyet, yaş, gelir seviyesi, devam ettikleri program ve öğretim türü) çevre duyarlılıklarına ilişkin görüşlerinde fark yaratıp yaratmadığı incelenmiştir. Araştırmada, literatür taraması yoluyla geliştirilen 22 soruluk anket kullanılmıştır. Araştırma kapsamında 400 öğrenciye anket uygulanmıştır. Bu anket aracılığıyla öğrencilerin, çevre duyarlılığı davranışlarına ve örgün eğitim kurumlarında aldıkları çevre eğitiminin yeterliliğine ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Anketin geçerliği için uzman görüşü alınmış ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış olup verilerin analizinde bilgisayar ortamında SPSS Veri Analizi Programı kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çevre, çevre duyarlılığı, üniversite öğrencileri

ABSTRACT

Positive and rapid developments in the technology, communication and transportation sectors have led to the reduction of distances and the emergence of globalization. These developments together with the level of industrialization and urbanization have become increasingly important problems of environmental pollution. More and more research has been done in this area as environmental problems, which were initially ignored, reached increasingly dangerous dimensions. This research aims to contribute to all relevant stakeholders both in the subject literature and in the related literature. The research was conducted to determine the sensitivity of the students at Kilis 7 Aralık University Faculty of Economics and Administrative Sciences to the environment. The survey investigated whether some of the students' personal characteristics (gender, age, level of income, type of program and type of education) led to differences in their perceptions of environmental sensitivities. It was used a 22-question questionnaire developed through literature search in the research. Within the scope of the research, 400 student questionnaires were applied. Through this questionnaire, it was tried to determine the opinions of the students about the environmental sensitivity behaviors and the adequacy of the environmental education they have received in the organized educational institutions. For the validity of the questionnaire, expert opinion was taken and reliability studies were made and SPSS Data Analysis Program was used in the analysis of data.

Key words: Environment, environmental sensitivity, university students

1. GİRİŞ

Özellikle son yüzyılda dünya genelinde sanayileşme süreci oldukça büyük bir ivme yakalamış durumdadır. Dünya nüfusunun artışı karşısında insanların belirli refah düzeylerinde yaşatılmak isteyen devletler sanayi hamlelerini başlatarak gelişmiş ekonomiler seviyesine ulaşmaya çalışmaktadırlar. İşletme kitaplarında da

¹ Bu çalışma, 10-14 Mayıs 2017 tarihleri arasında Belgrad'da gerçekleştirilen '2nd International Conference On Economics Business Management And Social Sciences' kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuş, çalışma özeti bildiri kitapçığında yayımlanmıştır.

bahsedilen işletmelerin büyüme amacını dikkate alan yöneticiler, çalıştıkları kurumları daha da büyütme amacıyla amansız bir rekabet içerisine girmişlerdir. Bu durumu aşağı yukarı her sektörde görebilmekteyiz. Yalnız gerek makro bazda gerekse mikro bazdaki bu hıza karşılık, özellikle 60'lı yıllardan itibaren, doğal kaynaklardaki azalma, şehirleşme ve sanayileşme neticesinde artan katı atıkların çevreye salınması, hava kirliliği, toprak kirliliği ve benzeri gibi birçok alanda çevre kirliliği baş göstermesine ve bu sorunun günümüzde dünyanın en önemli sorunları arasında yer almasına neden olmuştur.

Bu olumsuz gelişmeler karşısında toplum ve tüketicilerin bilinçlenmesi, medya vasıtalarında bu konuların sık sık gündeme getirilmesi üzerine devletler, baskı grupları, işletme ve işletme yöneticileri çevre konuları ile daha fazla ilgilenmeye başlamışlardır. Global ısınma, ozon tabakasının incelmeye, suyun ve havanın kirlilik düzeylerindeki artış, göllerin, denizlerin, nehirlerin kirlenmesi, asit yağmurları, ormanların ve bazı bitki ve hayvan türlerinin neslinin tükenmesi, küresel ısınmanın artması neticesinde yaşanan iklim dengesizlikleri toplumda bu durumların engellenmesi ve mümkünse ortadan kaldırılması taleplerinin artmasına da neden olmuştur. Uluslararası toplumunda bu yöndeki eğiliminden dolayı hükümetler bu duruma duyarsız kalmamışlar çevre kirliliğini engelleyecek çeşitli anlaşmalar, politikalar ve kanuni düzenlemeleri uygulamaya koymuşlardır.

2. LİTERATÜR ÖZETİ

18. yüzyılda başlayan sanayi devrimi ile beraber insanların doğal çevre üzerindeki dönüştürücü gücünün, kendi kontrolünün de dışına çıktığı söylenebilir. Yapılan araştırmalar neticesinde elde edilen teknolojik buluşlar sayesinde ortaya konulan yeni üretim metotlarının, oluşturacağı etkiler ile yaşam süreci için ne sonuçlar doğuracağı pek bilinmeden hemen uygulamaya konulmuş ve hem toplum yaşamında hem de doğal çevrede benzerine daha önce rastlanmamış değişiklikler ortaya çıkmaya başlamıştır. Tarımda makine ile yapılan sulama teknikleri, üstün tohum ırklarının ortaya çıkışı, tarımsal ilaçların kullanımı, suni ürünler ile gübreleme faaliyetleri ve buna benzeyen yeni icatlardan dolayı tarımsal üretim miktarında gerçekleşen artış, buhar makineleri yardımıyla kitlesel üretime geçiş bir bolluk oluşturmuş, kırsalda yaşayan nüfusun fabrika işçisi olarak kentlere göç etmesiyle şehirler görülmedik bir şekilde büyümeye başlamıştır. Son yıllarda insanlığının çevreyi değiştirme gücü ve hızı oldukça artmıştır. Kullanma, teknolojik yenilikler sayesinde ekonomik açıdan uygun hale getirme ve geliştirme gücü, doğaya zarar verme, yok etme gücü haline dönüşmüştür. Doğal çevreyi algılama ve kavrama yeteneğimiz, onu değiştirme gücümüzün oldukça gerisinde kalmıştır (Özdemir,2006:9).

20. yüzyılın sonlarında dünya kamuoyunun gündeminde daha fazla tartışılan bir konuma gelen çevre kavramı, bütüncül açıdan bakmayı gerektiren niteliği ile kapsadığı alanın oldukça geniş olmasından dolayı karmaşık bir özellik sergilemektedir. Küresel olarak çevre, atmosfer, litosfer ve hidrosferden meydana gelmektedir. Genel açıdan bakıldığında çevre, insanların yaşadığı ve içinde her türlü faaliyetlerini sürdürdüğü ortam olarak tanımlanabilir. Bu tarifin içeriğinin ortaya koyduğu gerçek ise, insan ile çevre arasında sürekli bir etkileşim içinde olduğudur (Sürücü, 1995:168).

Türk Dil Kurumu'nun yayımlanmış olduğu sözlükte "Hayatın gelişmesinde etkili olan doğal, toplumsal, kültürel dış faktörlerin bütünlüğü" olarak tanımlanan çevre kavramı ile ilgili olarak literatürde birçok tanıma rastlanmaktadır. 9/8/1983 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun 2.maddesinde, Çevre kavramı, "canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel ortamı" olarak tarif edilmiştir. Aynı kanunun ikinci maddesinde, Çevre korunması kavramı da çevresel değerlerin ve ekolojik dengenin tahribini, bozulmasını ve yok olmasını önlemeye, mevcut bozulmaları gidermeye, çevreyi iyileştirmeye ve geliştirmeye, çevre kirliliğini önlemeye yönelik çalışmaların bütünü olarak tanımlanmıştır (Koçarslan, 2015:7).

Çevre kirliliği, 9/8/1983 tarihli Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun 2.maddesinde, "Çevrede oluşan ve canlıların sağlıkları ile çevresel değerlerini ve ekolojik dengeyi bozacak her türlü olumsuz etki" diye tarif edilmiştir. Daha önce de bahsedildiği gibi ondokuzuncu yüzyılda ortaya çıkan aşırı derecedeki sanayileşme süreci ve toplumun tüketim seviyesindeki artış ile açığa çıkarılan atık miktarı seviyesindeki aşırı yükselişlere neden olmuştur (Dereli ve Baykaşoğlu, 2002). Elbette ki bu durumun kaçınılmaz sonucu çevre kirliliğindeki artış olmuştur.

2.1. Hava Kirliliği

Doğal ortamda bulunan havanın kimyasal, fiziksel ve biyolojik özelliklerinin çeşitli etkenlerden dolayı insanların ve diğer canlıların yaşamlarını tehdit edecek bir şekilde değişikliğe uğramasıdır (Topbaş vd, 1998:7). Dünya'da ciddi olarak ilk yerel hava kirliliği 1909 yılında Glasgow'da yaşanmıştır. Daha sonra 1930

Aralık ayında Belçika'nın Meuse Vadisi'nde, 1948 Ekim ayında ise Pennsylvania Donova bölgesinde yoğun bir şekilde hava kirliliği yaşanmıştır. 1952 Aralık ayında tarihte en büyük hava kirliliği Londra'da yaşanmış olup, 4000 kişinin ölümü ile sonuçlanmıştır. Günümüz dünyasında, başta ulaşım, binaların ısıtılması ile sanayi olmak üzere insanoğlunun günlük faaliyetlerinin çoğu havaya çeşitli kirleticiler atmakta ve nüfusu 300 binden daha fazla olan şehirlerin, bilhassa gelişme yolundaki ülkelerin şehirlerinin hemen hemen hepsinde çeşitli ağırlıkta hava kirliliği sorunu söz konusu olmaktadır. Hava kirliliği sorunu yaşanması istenmiyorsa, tüm taraflarca hava kirliliğine karşı özel önem gösterilmesi ve acilen tedbirler alınması gerekmektedir (Akdur,2005).

2.2. Su Kirliliği

İnsanların hayat sürecinin her aşamasında solunum, beslenme, dolaşım, üreme ve benzeri gibi hayati önem arz eden faaliyetlerin sorunsuz devam edebilmesi için su oldukça önemli maddedir. Diğer taraftan su, yaşam ortamının oluşması için önemli bir temel öge olduğu gibi aynı zamanda suyun kendisi bir yaşam ortamıdır. Hayatımızı devam ettirebilmemiz için varlığı olmazsa olmaz ön koşullardan biri olmasından dolayı, suyun yaşam ortamımızda bulunması kadar kalitesi de son derece önem arz eder (Akın ve Akın, 2007: 105).

Dünyada mevcut olan su miktarı toplam olarak 1,4 milyar km³'tür. Bu miktarın %97,5 kadar olan kısmı tuzlu su olarak denizlerde ve okyanuslarda, %2,5' kısmı ise göller ile nehirlerde tatlı su şeklinde mevcuttur. Tuzlu su oranına göre oldukça az olan tatlı su kaynaklarının %90'lık kısmı kutuplarda ve yeraltında bulunmasından dolayı insanların kolay bir şekilde yararlanacağı tatlı su miktarının oldukça az olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır (Kaya, 2014: 56).

Dünya nüfusunun ve kentleşme oranının artması ile yerleşim bölgelerinde ve sanayileşmenin artması ile de endüstri bölgelerinde su kullanımında oldukça artışlar olmuş, aynı zamanda da bu faaliyetlerin artışı sonucunda önemli miktarlarda atık taşıyan kirli sular ortaya çıkmıştır. Kirlenen bu suların arıtılmaması, diğer bir ifade ile atık miktarları azaltılmaması durumunda ve çevresel atıkların doğal sulara akıtılması ve akıtılan bu miktarın, doğal ortamların kendilerini yenileme kapasitesinin üzerinde olması durumunda suyun kalitesi bu değişimden etkilenecek ve kirlilik daha da artacak ve su ortamı bundan zarar görecektir (Koçarlan,2015:12).

2.3. Toprak Kirliliği

Canlıların ve doğal kaynakların varlıklarını sürdürmeleri için toprak, su ve hava ile beraber vazgeçilemez bir maddedir. Toprağın kirlenmesi, insanların faaliyetleri neticesinde, toprağın kimyasal, fiziksel, biyolojik ve jeolojik yapısında bozulma meydana gelmesidir. Bir çok araştırmacı bu kirliliğin, toprakta tarım tekniklerinin yanlış uygulanması ve aşırı gübreleme, tarımsal ilaçları kullanma, atık ve artıkları, tehlikeli ve zehirli maddelerin toprağa bırakılması neticesinde ortaya çıktığını ifade etmektedir (Türküm, 1998: 167).

2.4. Gürültü Kirliliği

Modern teknolojinin gelişmesi ve akabinde sanayileşme düzeyindeki artışların ortaya çıkardığı çevre problemlerinden birisi de gürültü kirliliğidir (Özbay, 2006: 25). Kentleşmenin de gürültü kirliliğinin oluşmasında katkılarının olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. İnsanların sağlığına zararı olan, insanlar tarafından arzu edilmeyen ve onları rahatsız eden sesler gürültü olarak adlandırılmaktadır (Özbay, 2008: 25).

3. YÖNTEM VE METODOLOJİ

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Kilis 7 Aralık Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde okuyan öğrencilerin çevre duyarlılığını ölçmek ve bu çevre duyarlılığı düzeyinin sosyo-ekonomik değişkenlere, öğrencilerin okudukları bölümler ve sınıflarına göre bir farklılık içerip içermediğini saptamaktır.

Bu çalışma öğrencilerin çevre sorunlarına ve çevrenin sürdürülebilir olarak korunması noktasında görüş ve düşüncelerini ortaya koymak, bu görüş ve düşüncelerin hangi ölçütlere göre değişebileceğini öğrenmek açısından önemlidir. Bu noktada eğitimin çevre duyarlılığını sağlamadaki etkisi ölçmek için de bu çalışmanın önemli olduğunu göstermektedir.

3.2. Araştırmanın Hipotezi ve Değişkenleri

Araştırmada, öğrencilerin çevreci ürünlere duyarlı oldukları varsayımından (hipotez) hareketle farklı sosyo demografik değişkenler (bölüm, sınıf, cinsiyet, aylık harcama miktarı, not ortalaması, hayatının büyük nerede geçirdiği) arasındaki ilişki analiz edilmiştir.

3.3. Araştırmanın Ana ve Örnek Kütlesi

Araştırmanın ana kütlesi Kilis 7 Aralık Üniversitesi İİBF 1. ve 4. Sınıf, İşletme ve İktisat öğrencileri oluşturmuştur. Ana kütlede “Basit Tesadüfi Örnekleme” yöntemi kullanılarak seçilen ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan bireylerden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında toplam 309 öğrenciye anket uygulanmıştır. Bu sayı ana kütlede yaklaşık %90’ına yakındır.

3.4. Veri toplama yöntemi

Veri toplama yöntemi olarak “anket” metodu seçilmiştir. Anket soruları araştırmacılar tarafından ilgili literatür taraması sonucu oluşturulmuştur. Anket, 9’u sosyo- demografik, 16’sı çevre duyarlılığı olmak üzere toplam 25 sorudan oluşmaktadır. Anketler yüz yüze görüşülerek yapılmıştır.

3.5. Verileri Değerlendirmesi

Anket yoluyla elde edilen veriler, SPSS kullanılarak frekans ve yüzde dağılımlarından oluşan tablolar hazırlanarak değerlendirilmiştir. Araştırmada çevre duyarlılığı sorularında 5’li likert ölçeği kullanılmıştır. Katılımcıların soruları ‘5- Kesinlikle katılıyorum, 4- Katılıyorum, 3- Kararsızım, 2- Katılmıyorum, 1- Kesinlikle katılmıyorum’ şeklinde cevaplamaları istenmiştir.

Çevre duyarlılığı anket soruları tek faktörde incelenerek, ortalamalar arası farklılıklar değerlendirilmiştir. Anketin tanımlayıcı geçerlilik güvenilirlik analizi yapılmış, Cronbach Alpha sayısı, 0,824 bulunmuştur. Bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında ortalamalar farklılıklar, Student T testi ve Anova Testi ile incelenmiştir.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırma kapsamında anket yoluyla elde edilmiş veriler SPSS programında analiz edilmiş veriler aşağıda verilmiştir.

Tablo 1: Sosyo-Demografik Özellikler		n	yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	177	57,3
	Erkek	132	42,7
Bölümünüz	İşletme	158	51,1
	İktisat	151	48,9
Sınıf	1.sınıf	64	20,7
	4 sınıf	245	79,3
Yaş	17-20	56	18,1
	21-24	223	72,2
	25 ve üzeri	30	9,7
Not ortalaması	1 - 1,99 arası	47	8,8
	2 - 2,49 arası	123	22,9
	2,5 - 2,99 arası	174	32,4
	3 ve üzeri	113	21,0
Baba eğitim durumu	Okuryazar Değil	10	3,2
	Okuryazar	27	8,7
	İlkokul	105	34,0
	Ortaokul	68	22,0
	Lise	61	19,7
	Üniversite ve üzeri	38	12,3
Anne eğitim durumu	Okuryazar Değil	73	23,6
	Okuryazar	32	10,4
	İlkokul	110	35,6
	Ortaokul	49	15,9
	Lise	33	10,7
	Üniversite ve üzeri	12	3,9
Yaşadığımız yer	Köy ve kasaba	49	15,9
	İlçe	45	14,6
	İl	117	37,9
	Büyükşehir	98	31,7
Aylık Gelir	0-499 TL	154	49,8
	500-999 TL	109	35,3
	1.000 TL ve üzeri	46	14,9
Toplam		309	100

Araştırmaya katılanların sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde; %57,3'ünün kadın, %42,7'sinin erkek olduğu; %51,1'inin işletme bölümü, %48,9'unun iktisat bölümü öğrencisi olduğu; %79,3'ünün 4.sınıf, %20,7'sinin 1.sınıf öğrencisi olduğu; %72,2'sinin 21-24 yaş grubunda olduğu; %32,4'ünün 2,5-2,99, %22,9'unun 2-2,49 not aralığında genel başarı ortalaması olduğu; %34'ünün baba eğitim durumu ilkököl olduğu; %35,6'sının anne eğitim durumu ilkököl olduğu; %37,9'unun hayatının büyük bölümünü ilde, 31,7'sinin büyükşehirde geçirdiği; %49,8'inin aylık gelirinin 0-499 TL, %35,3'ünün 35,3'ünün 500-999 TL olduğu saptanmıştır.

Tablo 2: Çevre Duyarlılığı Anket Sorularına Verilen Cevapların Dağılımı	Ortalama	Standart sapma (±)
Atıkların çöp kutusuna ulaşmasına dikkat ederim.	4,28	0,56
Su kullanımında her koşulda tutumlu davranırım.	4,27	0,54
Şarj cihazlarını işi bittikten sonra fişini çekerim.	4,14	0,42
İnsanları, çevre kirliliği konusunda duyarlı olmaları için uyarırım.	4,09	0,37
Atıkları, yeniden değerlendirilebilmeleri için uygun geri dönüşüm kutularına atarım.	4,02	0,29
Derslerimiz bittikten sonra sınıftan çıkarken gereksiz yanan lambaları söndürürüm.	4,01	0,29
Kağıt peçete kullanımında her koşulda tutumlu davranırım.	3,98	0,26
Çevremdeki insanları, ekolojik dengenin korunması konusunda duyarlı olmaları için uyarırım.	3,87	0,15
Geri dönüşümü mümkün olan ambalajlı ürünler, satın alma tercihlerimi etkiliyor.	3,73	0,00
Çevre kirliliği konusunda yeterli eğitim aldığımı inanıyorum.	3,61	0,12
Çevreci ürünler hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	3,49	0,24
Karşılaştığım çevreci ürün reklam ve tanıtımları satın alma kararımı etkiliyor.	3,42	0,31
Reklamlarda çevreci ürünlerin reklam ve tanıtımları ile karşılaşıyorum.	3,37	0,36
Çevre ile ilgili seminerlere, panellere, toplantılara ve diğer etkinliklere katılmaya özen gösteriyorum.	3,19	0,54
Çevreci ürüne daha fazla para ödeyerek almayı tercih ederim.	3,08	0,65
Çevreci ürünlerde ihtiyaçlara cevap verebilecek çeşitte ürün bulabiliyorum.	3,05	0,68
Toplam	3,73	0,00

Araştırma katılanların çevre duyarlılığı anket sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde; Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İİBF İşletme ve İktisat öğrencilerinin çevre duyarlılığı konusunda;

- ✓ Atıkların çöp kutusuna ulaşmasına dikkat etme,
- ✓ Su kullanımında her koşulda tutumlu davranma,
- ✓ Şarj cihazlarını işi bittikten sonra fişini çekme,
- ✓ İnsanları, çevre kirliliği konusunda duyarlı olmaları için uyarma,.
- ✓ Atıkları, yeniden değerlendirilebilmeleri için uygun geri dönüşüm kutularına atma,
- ✓ Derslerimiz bittikten sonra sınıftan çıkarken gereksiz yanan lambaları söndürme,
- ✓ Kağıt peçete kullanımında her koşulda tutumlu davranma,
- ✓ Çevremdeki insanları, ekolojik dengenin korunması konusunda duyarlı olmaları için uyarma konularına diğer yargılara göre daha çok katıldıkları saptanmıştır.

Tablo 3: Öğrencilerin Bölümlerine Göre Ölçek Ortalamalarının Dağılımı					
Bölümler	Sayı	Ortalama	Standart sapma (±)	t değeri	p değeri
İşletme	158	3,64	0,594	-2,769	0,006
İktisat	151	3,81	0,511		
Toplam	309	3,73			

Öğrencilerin bölümlerine göre çevre duyarlılıkları incelendiğinde; İktisat öğrencilerinin, işletme öğrencilerine göre daha fazla çevreye duyarlı oldukları görülmektedir ($p < 0,01$).

Tablo 4: Öğrencilerin Cinsiyet Göre Ölçek Ortalamalarının Dağılımı					
Cinsiyet	Sayı	Ortalama	Standart sapma (±)	t değeri	p değeri
Kadın	177	3,76	0,526	1,334	0,183
Erkek	132	3,68	,604		
Toplam	309	3,73			

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre çevre duyarlılıkları incelendiğinde; Cinsiyete göre çevreye duyarlılık konusunda istatistiksel anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 5: Öğrencilerin Sınıflarına Göre Ölçek Ortalamalarının Dağılımı

Sınıflar	Sayı	Ortalama	Standart sapma (±)	t değeri	p değeri
1. Sınıf	64	3,58	0,599	-2,326	0,021
4. Sınıf	245	3,76	0,546		
Toplam	309	3,73			

Öğrencilerin sınıflarına göre çevre duyarlılıkları incelendiğinde; 4.sınıf öğrencilerin, 1.sınıf öğrencilere göre daha fazla çevreye duyarlı oldukları görülmektedir ($p<0,05$).

Tablo 6: Öğrencilerin Yaşlarına Göre Ölçek Ortalamalarının Dağılımı

Yaş Grupları	Sayı	Ortalama	Standart sapma (±)	F değeri	p değeri
17-20	56	3,5112	,66327	5,825	0,003
21-24	223	3,7884	,51160		
25 yaş ve üzeri	30	3,6667	,62053		
Toplam	309	3,7263	,56127		

Öğrencilerin yaşlarına göre çevre duyarlılıkları incelendiğinde; 21-24 yaş aralığındaki öğrencilerin, 17-20 yaş aralığındaki öğrencilere göre daha fazla çevreye duyarlı oldukları görülmektedir ($p<0,01$).

Tablo 7: Öğrencilerin Not Ortalamalarına Göre Ölçek Ortalamalarının Dağılımı

Not Aralığı	Sayı	Ortalama	Standart sapma (±)	F değeri	p değeri
1 - 1.99	37	3,6875	,50668	0,107	,899
2 - 2.99	223	3,7335	,54794		
3 - 4.00	49	3,7232	,66242		
Toplam	309	3,7263	,56127		

Öğrencilerin derslerindeki başarı durumuna göre çevre duyarlılıkları incelendiğinde; Not ortalamasına göre çevreye duyarlılıkları konusunda istatistiksel anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 8: Öğrencilerin Yaşadığı Yer Ortalamalarına Göre Ölçek Ortalamalarının Dağılımı

Yaşadığınız yer	Sayı	Ortalama	Standart sapma (±)	F değeri	p değeri
Köy-Kasaba	49	3,7793	,41889	1,893	0,131
İlçe	45	3,8639	,57657		
İl	117	3,6448	,60008		
Büyükşehir	98	3,7341	,56012		
Toplam	309	3,7263	,56127		

Öğrencilerin hayatlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yerlere göre çevre duyarlılıkları incelendiğinde; Öğrencilerin yaşadığı yerleşim yerine göre çevreye duyarlılıkları konusunda istatistiksel anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 9: Öğrencilerin Aylık Harcamalarına Göre Ölçek Ortalamalarının Dağılımı

Aylık Harcama	Sayı	Ortalama	Standart sapma (±)	F değeri	p değeri
0-499 TL	154	3,7634	,49533	0,748	,474
500-999 TL	109	3,7013	,53301		
1.000 TL ve üzeri	46	3,6617	,79348		
Toplam	309	3,7263	,56127		

Öğrencilerin aylık harcamalarına göre çevreye duyarlılıkları konusunda istatistiksel anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına göre, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İİBF İşletme ve İktisat öğrencilerinin çevre duyarlılığı konusunda;

- ✓ Atıkların çöp kutusuna ulaşmasına dikkat etme,
- ✓ Su kullanımında her koşulda tutumlu davranma,
- ✓ Şarj cihazlarını işi bittikten sonra fişini çekme,
- ✓ İnsanları, çevre kirliliği konusunda duyarlı olmaları için uyarma,.
- ✓ Atıkları, yeniden değerlendirilebilmeleri için uygun geri dönüşüm kutularına atma,
- ✓ Derslerimiz bittikten sonra sınıftan çıkarken gereksiz yanan lambaları söndürme,
- ✓ Kağıt peçete kullanımında her koşulda tutumlu davranma,
- ✓ Çevremdeki insanları, ekolojik dengenin korunması konusunda duyarlı olmaları için uyarma konularına diğer yargılara göre daha çok katıldıkları saptanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İİBF İşletme ve İktisat öğrencilerinin çevre duyarlılığı konusunda, sosyo-demografik değişkenlere göre araştırmaya katılan öğrencilerin çevreye duyarlılığı incelendiğinde;

- ✓ İktisat öğrencilerinin, işletme öğrencilerine göre daha fazla çevreye duyarlı oldukları görülmektedir ($p<0,01$).
- ✓ 4.sınıf öğrencilerin, 1.sınıf öğrencilere göre daha fazla çevreye duyarlı oldukları görülmektedir ($p<0,05$).
- ✓ 21-24 yaş aralığındaki öğrencilerin, 17-20 yaş aralığındaki öğrencilere göre daha fazla çevreye duyarlı oldukları görülmektedir ($p<0,01$).
- ✓ Cinsiyete, not ortalaması, yaşadığı (büyüdüğü) yer, aylık harcama miktarı değişkenlerine göre çevreye duyarlılıkları konusunda istatistiksel anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde; iktisat bölümü öğrencilerinin işletme bölümü öğrencilerine göre daha fazla çevreye duyarlı olmalarının nedeni, iktisat biliminin maliyetleri azaltma ve hammaddeyi etkin kullanma konusunda öğrencilere daha çok duyarlılık kattığı söylenebilir. Eğitim seviyesi daha üste olan ve eğitimde daha deneyimli olan 4.sınıf öğrencilerin 1.sınıf öğrencilere göre çevreye daha duyarlı olmaları eğitimin insan hayatı üzerine olumlu etkisini ve çok yönlülüğünü ortaya koymaktadır. 21-24 yaş aralığındaki öğrencilerin 17-20 yaş aralığındaki öğrencilere göre daha yüksek çevre duyarlılığına sahip olmaları da yine aynı nedene bağlanabilir. Bu çalışma öğrencilerin çevreye duyarlılığı dolayısıyla kendi dışındaki olaylara bakış açılarını değerlendirme açısından literature katkı sağlamıştır.

KAYNAKÇA

Akdur, R. (2005). Avrupa Birliği ve Türkiye'de çevre koruma politikaları: "Türkiye'nin Avrupa Birliğine uyumu" (Vol 23). Ankara Üniversitesi.

Akın, M. & Akın, G. (2007). Suyun Önemi, Türkiye'de Su Potansiyeli, Su Havzaları ve Su Kirliliği. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi.

Dereli, T. & Baykasoğlu, A. (2002). Atıklar ve Çevre Sorunları: Mühendislik Cephesinden Çevre Sorunlarına Bakış. Gaziantep Üniversitesi, Endüstri Mühendisliği Dergisi.

Kaya, F. (2014). Ağrı Kenti'nin Uzun Vadeli Su İhtiyacının Karşılansında Yazıcı Barajı'nın Yeri ve Önemi, International Journal of Social Science.

Koçarlan, H. (2015). İşletmelerin Sosyal Sorumluluk Bilincinde Çevre Duyarlılığının Yeşil Pazarlama Üzerine Etkileri, Doktora Tezi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özbay, İ. & Kavaklı, M. (2008). Endüstriyel Gürültü Kirliliği ve Kontrolü, Blacksea International Environmental Symposium,, August 25-29, 2008-Giresun/Turkey.

Özdemir, E. (2006). Çevre Sorunlarının Ekonomik Niteliği Bağlamında Dışsallıkların Ortadan Kaldırılması, T.C.Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Çevre Bilimleri Ana Bilim Dalı.

Sürücü, G. (1995). Çevre Üzerine. Yeni Türkiye Çevre Özel Sayısı (Temmuz-Ağustos), 1(5): 434.

Topbaş, M. T. , Brohi, A. R., & Karaman, M. R. (1998). Çevre kirliliği. TC Çevre Bakanlığı, Türkiye'de Suyun Durumu ve Su Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar, Birleşmiş Milletler ve Doğa Koruma Merkezi Raporu, s.6,2013 [www.tbcsd.org].

Türküm, S. (1998). Çağdaş Yaşam Çağdaş İnsan, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.